

Don Bosco en de Bijbel – 2° jaar – 13 – Zalig zijt gij

Matteus 5,1-12a: Allerheiligen

Het Woord

¹ Toen Hij de mensenmassa zag, ging Hij de berg op. Daar ging Hij zitten met zijn leerlingen om zich heen. ² Hij nam het woord en onderrichtte hen: ³ 'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het Koninkrijk van de hemel. ⁴ Gelukkig de treurenden, want zij zullen getroost worden. ⁵ Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten. ⁶ Gelukkig wie honger en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. ⁷ Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden. ⁸ Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien. ⁹ Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden. ¹⁰ Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel. ¹¹ Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van Mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten. ^{12a} Verheug je en juich want je zult rijkelijk worden beloond in de hemel.'

Stilte bij het Woord

Don Bosco en het Woord

Bij vers 1-2. Bij elke zaligspreking vinden we een tekst van Don Bosco, ook bij de inleiding in vers 1. Hij noemt de zaligsprekingen tweemaal een bondig overzicht van het hele evangelie.¹

Bij vers 3. Tijdens een retraite van 1869 verwijst hij zijn medebroeders met de woorden 'armen van geest' naar de gelofte van de armoede. Hij belicht vooral de zuiverheid van intentie. Hij bemoedigt de salesianen: 'Want van hen is het Rijk der hemelen. Hij [de Heer] zegt niet "in de toekomst", zoals bij de andere zaligsprekingen, maar Hij zegt "is".'² We moeten dus niet wachten tot in de hemel om Gods zaligheid te ervaren.

Bij vers 4. Don Bosco had veel oog voor wie weent: de zieken en stervenden en hun familieleden. In *La forza della buona educazione* laat Don Bosco Pietro, het achtste kind van een gezin, een brief schrijven naar zijn moeder. De vader is ernstig ziek. Pietro: 'Het doet me erg pijn dat de ziekte van mijn vader steeds slechter wordt. Zeg hem in elk geval wegens mij dat we ook hier een troost

¹ Storia Sacra p. 158.169.

² Memoria biografiche IX p. 701 (Italiaanse versie).

hebben.³ De troost bestaat erin dat God de treurenden aan zijn hart sluit en in zijn hemel verwelkomt.

Bij vers 5. Don Lemoyne, de eerste biograaf van Don Bosco, noemt hem de verpersoonlijking van de zachtmoedigheid. In deel twee stelt hij zich zelfs tot doel dat aan te tonen met zijn groot werk in vele delen. De eenvoud in combinatie met de zachtheid doen Don Bosco op Jezus Christus gelijken.⁴

Bij vers 7. In de *Bolletino salesiano* bemoedigt Don Bosco de medewerkers en weldoeners: de Heer schenkt zelf barmhartigheid aan wie barmhartig is voor wie treurt en lijdt: 'Ze zullen ook liefde en barmhartigheid ondervinden. Het wordt beloofd door God en het zal niet mislopen.'⁵

Bij vers 8. 'Zuiverheid van hart' betreft Don Bosco op de religieuze gelofte van zuiverheid: 'Om onze deugd van kuisheid aan te vuren, raadde Hij aan om ... de zuiverheid van de engelen in de hemel te imiteren.'⁶

Bij vers 10. Voor de vervolgingen verwijst Don Bosco naar Jezus: 'En het meest van allen werd Jezus Christus zelf vervolgd.'⁷ En hij actualiseert deze zaligspreking op een bijzondere wijze. Hij verdedigt Pius IX, paus ten tijde van Don Bosco van 1846 tot 1878, tegenover een Franse journalist met de woorden van dit evangelievers.⁸

Bij vers 12. Don Bosco wilde een priesterstudent en zijn leerlingen bedanken voor hun goedheid: 'Het is maar weinig dat ik voor jullie kan doen, maar er is een grote beloning in het paradijs, die God voor jullie klaar heeft.'⁹ Dit past in het algemene beeld van Don Bosco: hij richtte jongeren en volwassenen vaak naar de vreugde van de hemel.

Een salesiaans woord bij het Woord

Het woord 'mensenmassa' in vers 1 is belangrijk. Jezus is niet gekomen voor een klein groepje, een soort elite, maar voor iedereen. We zien dat Don Bosco een fundamentele keuze heeft gemaakt: hij wilde goed zijn voor iedereen. Geen exclusiviteit. Integendeel: wie uitgesloten wordt door anderen, komt vooraan voor hem. Het Charter verwijst hiervoor naar de keuze van Don Bosco, om zijn inspiratie bij de heilige Franciscus van Sales te zoeken: 'Don Bosco inspireerde zich aan de heilige Franciscus van Sales en herkende hem als volks en open voor iedereen.'¹⁰

De tekst roept ons op om werk te maken van een zuiver hart. In een zuiver hart vindt men nederigheid, zachtheid, honger en dorst naar Gods gerechtigheid, barmhartigheid en vrede. Wie dat ten volle in zijn hart draagt, is een heilige. Alle heiligen zijn er diepgaand door getekend. Don Bosco heeft dat niveau bereikt.

³ La forza della buona educazione p. 83.

⁴ Memoria biografiche II p. 223 (Italiaanse versie).

⁵ Bollettino salesiano januari 1885 (jaargang 9) p. 1.

⁶ Maniera facile per imparare la Storia sacra p. 48-49.

⁷ Vita infelice di un novello apostata p. 38-39.

⁸ Fatti ameni della vita di Pio IX in: Don Bosco, Opere Edite XXIII p. 171.

⁹ G. Bosco, Epistolario IV p. 245.

¹⁰ Het Charter van de Salesiaanse Familie art. 27.

Weinig mensen bereiken die volle vrede van hart. Mijn innerlijke spanningen en frustraties treffen anderen, ook kinderen en jongeren. Het Charter spreekt in dit verband over de affectieve extase. Dat 'is de persoonlijke ervaring van de liefde van God voor ons die we opdoen. Zo groeit het verlangen om eraan te beantwoorden en gevoed door zo'n liefde, zijn wij bereid talenten en leven in te zetten voor zijn glorie en de zaak van het Rijk. Dat veronderstelt een constante waakzaamheid, zuivering van het hart en beoefening van het gebed.'¹¹

Het Woord in mijn (salesiaans) leven

Welke zaligspreking tekent het meest mijn hart? Welke zaligspreking is een werkpunt voor mij? Reageer ik (teveel) vanuit frustraties en innerlijke spanningen, ook in mijn taak als opvoeder? Welke middelen en methoden hanteer ik om steeds meer te groeien tot zuiverheid en vrede van hart?

Een salesiaans gebed met het Woord

Don Bosco,
u kende de grote kracht
van zachtheid en barmhartigheid,
van liefde en goedheid.
U kende het hart van de mens.
U was een voorbeeld van vrede
vanuit uw eenheid met God.
Zuiver ook ons hart,
zodat we jongeren dienen
en in ons Gods liefde ervaren. Amen.

De gebedsbezinningen van Bartimeüs bij dit evangelie zijn nr. 62, 206 en 207
zie www.bartimeus.be/bezinningen

© Eric Haelvoet 2014

¹¹ Het Charter van de Salesiaanse Familie art. 27.